

יום ג', ג' בכסלו תשס"ה (16 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"דע מאין באת...":

בסקירה החודשית של עשורי השנים של המאה ה-20, הגענו כעת לשנות ה-20:

שנות ה-20 בארץ-ישראל, ראשיתן בתקוות גדולות, המשכן בעליות ומורדות שידעו הארץ והיישוב היהודי בה, וסופן בהתפרצות ערבית עזה [מאורעות תרפ"ט] שלא היתה כדוגמתה עד אז.

שנת 1920 סימנה את מיסוד השלטון הבריטי בארץ. באביב של אותה שנה אישרה מועצת מעצמות ההסכמה, במושבה בסן-רמו שבצפון איטליה, את מסירת המנדאט על ארץ-ישראל לידי בריטניה. חודשיים לאחר-מכן, הסתיים השלטון הצבאי הבריטי, שנהג בארץ מאז שלהי 1917, ואת מקומו תפס שלטון אזרחי בראשותו של נציב עליון.

מבחינת היישוב וההסתדרות הציונית, היה זה סיומו של תהליך שראשיתו בהצהרת בלפור מ-2 בנובמבר 1917. הבריטים, שהבטיחו להקים "בית לאומי" ליהודים, קיבלו מנדאט להוציא את התכנית אל הפועל, והציפיות היהודיות-ציוניות הרקיעו שחקים.

הנציב העליון הראשון, סר הרברט סמואל, היה יהודי-אנגלי שכיהן כחבר פרלאמנט וכשר בממשלת בריטניה. הוא נודע ביחסו האוהד לשאיפות הציוניות, ולא ייפלא שנתקבל בהתלהבות ע"י היישוב היהודי, ובחששות ע"י היישוב הערבי. בחמש שנות פעילותו, התהפך במידה מסויימת היחס כלפיו: היהודים התאכזבו מהנייטרליות שלו, לטעמם, ולהגבלות שהטיל על העליה היהודית; הערבים גילו כי על אף מוצאו ורקעו הציוני, הוא משתדל להבין גם את הצד שלהם. מחליפו של סמואל, **הפילדמרשל פלומר,** ניהל את הארץ ביד רמה, והוא היה הנציב היחיד שבתקופת שלטונו שקטה הארץ באופן מוחלט. הנציב ה-3, **צ'נסלור,** שנכנס לתפקידו ב-1928, התגלה כאישיות חיוורת, ותרומתו לא בלטה בשום תחום. **שלושת הנציבים** והאדמיניסטרציה הבריטית בכללותה, השקיעו אמצעים ומאמצים בפיתוחה של הארץ, שבעקבות מאות שנות שלטון עות'מאני ופגעי מלה"ע ה-I היתה במצב ירוד ביותר – לרווחת כל תושביה. בין השאר סללו הבריטים כבישים, הרחיבו את רשת מסילות הברזל, סייעו בייבוש ביצות, קבעו את ירושלים כבירת ארץ-ישראל והנהיגו מטבע מקומי.

היישוב היהודי היה בתחילת העשור במצב קשה. הוא טרם התאושש מקשיי המלחמה, וכל כולה היה 60,000 נפש. העולים שהגיעו לארץ בשנות ה-20 הראשונות [העליה ה-3] לא עשו זאת בהמוניהם, ובמפקד האוכלוסין הראשון שהתקיים לקראת סוף 1922 [ר' את הדף ליום ב' בחשון השנה] מנתה הקהילה היהודית כ-83,000 נפש, 11% מאוכלוסיית פלשתינא-א", כפי שכונתה הארץ רשמית. ב-1924 גבר זרם העולים, ותוך שנתיים הצטרפו אל היישוב כ-60,000 עולים [העליה ה-4]! מאמצע 1926 החל להתפתח משבר כלכלי וחברתי חריף, שבא לידי ביטוי בירידה דרסטית בעליה, עד כדי עצירתה הכמעט מוחלטת, וזאת תוך כדי התגברות הירידה מהארץ. משבר העליה הרביעית נמשך כשלוש שנים, והשפעתו נמשכה אף לאחר-מכן, בשנות ה-30 הראשונות.

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שלישי

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של **כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם** בתוך שאר חולי ישראל, **ולשלומם של כל חיילי צה"ל**

יום ג', ג' בכסלו תשס"ה (16 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

האיבה הערבית להתפתחות היישוב היהודי התגלתה מיד בתחילת העשור. בחודשים הראשונים של 1920 היו 2 התפרצויות אלימות נגד יהודים – בגליל ובירושלים, שגרמו לאבידות בנפש, לנזקי רכוש ואף לפינוי יישובים. {ר' את ההמשך, בע"ה, מחר...} [ספר המאה]

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שלישי

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל